(Nro. 290.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 146. 19. Grudnia 1821.

Wiadomości kraiowe.

Gazeta *Observatore Triestino* z d. 19. Listopada zawiera co następuie: »C. K. Rada nadworna woienna zaleciła przez listy urzędowe z d. 15. Października, aby port Smyrny uważany był iak punkt środkowy, z którego C. K. flota podług okoliczności wypływać i krążyć ma na Archypelagu aż do Tenedos, lub zwiedzać różne wyspy Archypelagu i bydź zasłoną żegluiącym na wodach między wyspami Kandyią, Rhodus, Cypran i Alexandryią, Austryiackim okrętom kupieckim i takowym towarzyszyć może aż do portów naybardziey zagrożonych przez okręty rozboynicze powstańców Greckich. Dowodza tey flotylli otrzymał stosowne rozkazy, z zaleceniem, aby względnie tego przedmiotu otrzymał nieustannie listowanie z C. K. Jeneralnym Konsulatem w Smyrnie i z C. K. Internuncyiaturą w Konstantynopolu i uważał tak na okręty powstańców Greckich, iakoteż na okręty korsarskie przez Turków mogące bydź wysłane, które nie znaiąc ustaw morskich krążą po wodach napadaią i niepokoią bez różnicy okręty Chrześciańskich narodów. Co do powszechney podaie się wiadomości.«

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Listy z Hawanny z dnia 5. Października głoszą, że Mexyko i Vera-Cruz wzbraniać się miały przystąpić do ostatnich układów zawartych między O'Donoju i Yturbidem; i dodaią, iż nowe wybuchły pomiędzy powstańcami spory.

Przybyły do Londynu okręt the Good Intent przywiozł potwierdzaiącą wiadomość o namienionem iuż poddaniu się Limy, oraz listy i gazety z Buenos-Ayres dochodzące do dnia 5. Września i bulletyn następuiący, ogłoszony w Buenos-Ayres. »Niech żyie oyczyzna« (*Viva la patric*) Obywatele! Chociaż Rząd nieodebrał urzędowego doniesienia o wniyściu Jenerała San Martin do Stolicy, iednak spieszy oznaymić wam o tem i udzielić wam listu, pisanego przez znakomity dom handlowy Angielski w Santiago de Chili do domu tuteyszego. W Santiago de Chili, d. 13. Sierpnia. Moy drogi przyiacielu! Świetna wiadomość o zaięciu przez Jenerała San Martina Limy mocą oręża, nadeszła tu własnie urzędownie przez szonera Montezuma. Jeśliby WPanu Games doniósł o tem pierwey, wypłać mu WPan 150 dolarów. Ten D. F. Games znaydował się w dolinie Acancagua dla dostawienia Rządowi Chiliyskiemu żywności i broni, gdy nadeszła tamże wiadomość o zaięciu Limy, i zdarzenie to obchodzono wnet wystrzałami z dział i innemi oznakami radości. Games opowiada, iż udał się natychmiast do domu Gubernatora miasta Acancagua, otrzymał tamże odpis listów urzędowych, i udał się ku Cordilleras, iż potem gdy iuż naznaczney był wysokości spostrzegł z białą chorągwią człowieka na dolinie, daiącego mu znaki, aby się doń zbliżył, że zaś tego uczynić nie ważył się, człowiek ów, Anglik, przybył do niego i wręczył mu list zawieraiący wiadomość o wzięciu Limy. Games zostawił odpis otrzymanych listów w Acancagua Gubernatorowi Mendozy. Tak tedy po upływie lat iedynastu ukończyła się świetna woyna naszey niepodległości. Wolnemi są teraz niezmierne i płodne krainy rozciągaiące się od rzeki la Plata aż do Orinoco. Druga ważna wiadomość iest następuiąca: Games opowiada, iż podczas podróży iego, woyska, które szły z Mendozy przeciwko Carrera oddalone były tylko dziewięć mil od obozu nieprzyiacielskiego, i że poźniey dowiedział się, iż Carrera pobity został zupełnie w d. 24. Sierpnia i zmuszony do ucieczki. Pierwopis listu, posłanego przez dowodzcę naczelnego po owem zwycięztwie do Rioja, widział Games własnemi oczyma.«

Zaięcie Limy, mówi Kuryier z d. 22. Listopada, iak się zdaie roztrzygaiące los wszystkich brzegów zachodnich Ameryki południowey bar-

dzo iest ważną dla Anglii rzeczą, uważaną pod względem handlowym; albowiem spodziewać się należy, iż przezto otworzy się dla nas targ na zbywanie naszych fabrykatów za kilka millionow funtów szterlingów rocznie. Gdy się powiodło machinami parowemi sprowadzonemi z Anglii wyczerpać wodę, która od wielu lat zaliwała kopalnie złota i srebra w Peru i przeszkadzała robotom w tychże kopalniach, iest więc nadzieia, że tameczne górnictwo rozpocznie na nowo swoie prace, szczególniey gdy ustaną działania woienne, i opatrywać będzie świat dawnem bogactwem kruszców.

Hiszpaniia.

List prywatny z Madrytu z d. 14. Listopada (umieszczony w Gazecie Francyi) zawiera: Ciągle doznaiemy wielkiey niespokoyności. Niewiemy czy się uda Rządowi pokonać szaleństwo spiskowych. Zwołano Kommissyię nieustaiącey Deputacyi Stanów na Radę Ministeryialną, dla naradzenia się wspólnego o środkach, któremiby można zapobiedź niebezpieczeństwu. Względem rezultatu naradzeń naywiększa panuie taiemnica. Za przykładem nayznakomitszych miast prowincyionalnych podali także i nasi rewolucyioniści przedstawienie do Króla na rzecz Riega. Mówią, iż Jenerała tego niemasz w Lerydzie; ponieważ Rząd dozwolił mu wybór przyszłego pobytu w Królestwie, zatém udał on się do Reus, portu w Katalonii, gdzie Władze cywilne i woyskowe wyszły naprzeciw niego i przyięły go nayświetniey. Dano dla niego obiad, a w końcu ułożono petycyię, w którey wzywaią Jego Królewską Mość, aby publicznie kazał ogłosić niewinność tego Jenerała. — Onegday przybył P. Abascal Wice-Konzul Hiszpański z Paryża, zkąd wysłał go iako gońca tameczny nasz Poseł. Rozeszła się natychmiast wieść, że P. Abiscal przywiozł wiadomość o śmierci Ludwika XVIII. Wieść tę fałszywą zbiiaią dzisieysze Dzienniki. Wiadomość owa tyle ucieszyła Redaktora dziennika Regulateur P. Chapnis, iż się zaledwie mógł poiąć i tak był nią przeięty, iż umieścił w swoim dzienniku artykuł, w którym iak inaczey nie można było wątpić, przeszedł siebie w wściekłości i bezwstydności. Tym razem Władze widziały się bydź zmuszonemi przedsiewziąć surowsze środki przeciwko P. Chapuis. Numer pisma iego zatrzymano na poczcie a iego samego uwięziono. Wieczorem zebrały się buntownicze kupy na ulicach, a woyska otrzymały rozkaz mieć broń nabitą. Liczne straże przeciągały całą noc ulice Stolicy. — Zdaie się, iż zbliżamy się do chwili upadku naszey Monarchii; osoby dobrze wiadome rzeczy, mówią głosno, iż nietylko Andaluzyia i Kadyx, lecz także Królestwa: Walencyi, Arragonii, Katalonii i Gallicyi przyszły do tego, iż chcą się odłączyć od Stolicy i utworzyć dla siebie Rzeczpospolite związkową. Nasi główni klubiści Fontanny złotey, inny maią cel. Niedawno podczas swoich nocnych przechadzek krzyczeli: »Niech żyie Riego, Cesarz Hiszpańskiey rzeczpospolitey!« Okrzyk ten powtarzano tysiącznie na placu Puerta del sol, którędy ciągnęli klubiści, odśpiewuiąc piosnki *Traga la perro.* Dzienniki, Cenzor i Imparcial a nawet Universal iako naybardziey umiarkowane, bywaią co wieczor z wielkiemi obrzędami palone. Echo de Padilla, dziennik Descamisados (bezkoszulowych) donoszą dzisiay, iż istotna rewolucyia naydaley za miesiąc się rozpocznie! — W odezwie wczorayszey wydaney względem naboru do woyska, do czego miasto Madrytu dostawić musi 262 ludzi, przedstawia Municypalność mieszkańcom Stolicy, aby unikaiąc losowania uzupełnili należącą się ilość zapłaconymi zastępcami. W tey mierze przekłada dobrowolną na 5 klass podzieloną składkę, którey ilość ma bydź użytą do zakupienia zastępców. Ponieważ oznaczony ustawą termin naboru iuż upłynął, zatem Municypalność dozwoliła ieszcze 14 dni dla zapisowania się młodym ludziom, którzyby z tego przełożenia chcieli korzystać. Wyprawa posłana do Alhaurin, złożona z ochotników Malagskich, odkryła i zabrała w iednym domie teyże gminy chorągiew, dwie skrzynie z ładunkami, worek z kulami, pieczęć maiącą napis: *Viva el Rey!* wielką liczbę pik dla iazdy, pistoletów, szabel i inne rodzaie broni. Właściciela domu i kilka duchownych, podeyrzanych, że mieli wiadomość o tym spisku, uwięziono. — Biskup w Segowii umarł w Madrycie w d. 7. Listopada. — Z Villarobledo, w prowincyi Mancha piszą pod d. 7. t. m., iż gdy Alkad w dniu wyborów prosił Proboszcza o zaśpiewanie *Te Deum*, duchowny ten rozkazał miasto tego zaśpiewać kondukt: i *de profundis*, co też wykonano w obecności Alkadów i Municypalności.«

List z Pamplony z d. 15. Listopada (równie w Gazecie Francyi umieszczony) donosi: »Zaburzenie nie zostało w Sarragossie utłumione. Naczelnik polityczny powrócił do tego miasta w d. 12. t. m., atoli zaraz po przybyciu swoiem odprowadzono go aż do mieszkania iego przy odgłosie: Niech żyie Riego! Cały wieczor zbierały się były liczne kupy po ulicach, i musiano wezwać woysko

do rozpędzenia ie przemocą. Dnia następuiącego trwały też same okrzyki aż do poźney nocy, musiano znowu wezwać woysko do rozpędzenia spiskowych. W dniu 14. nie skupiano się wprawdzie, lecz ciągle trwało zaburzenie. Jenerał Alava nic nieczynił do uspokoienia umysłów. Mowią, iż skarzono się przed Królem na iego nieczynność i żądano onegoż oddalenia.«

Podług wiadomości z Madrytu z d. 17. Listopada otrzymaney w Paryżu przez nadzwyczayną sposobność, umarł w Eskurialu d. 15. Listopada Xiążę Kadyxeński, Infant Franciszek Ludwik Ferdynand, Syn Infanta Franciszek a Paulo i Infantki Ludwiki Karoli, siostry Xiężny Berry, (urodz. 6. Maia 1820.) Wiadomości tey udzielił Stanom na posiedzeniu z d. 16. Minister morski bawiący przy Królu w Eskurialu listem urzędowym.

List z Madrytu z d. 13. Listopada zawiera: Rewolucyyne stronnictwo oznacza każdy dzień zgorszeniem. W dniu 10. t. m. zebrało się o godzinie 9. rano kilka kup przed Fontanną złotą, poczem wyruszywszy daley spiewały hymny wolności i pieśni na cześć Riega; spiskowi, których liczba powiększyła się w czasie ich pochodu stanęli na placu Zelenque w koło, i niektórzy z nich żądali, aby za przykładem; »Przyiaciół i braci Kadyxskich« spalono numer dziennika Uniwersal, co też przy spiewie: *Traga la pero!* i odgłosie: »Precz z Ministrami! Niech żyie Riego!« wykonano. Niektórzy wołali nawet: »Niech żyie Cesarz Riego!« Całe miasto było w boiaźni i pogróżeniu, wszzscy spokoyni mieszkańcy zamknęli swoie mieszkania; fanatyzm wściekłego gminu co chwila nabierał więcey przewagi, i obawiano się strasznych bezprawiów, gdy niektóre zbroyne oddziały nadciągnąwszy z różnych stron rozpędziły zabrane kupy. Naywściekleysi umowili się, zebrać się w domach prywatnych dla ułożenia adressu do Stanów przeciwko Ministeryium.«

»Nie bez przyczyny obawiano się ponowienia tych wypadków w dniu następuiącym; atoli wszystko było spokoyne; spiskowi nie byli dosyć liczni, aby się oprzeć mogli sile zbroyney, postawioney przez Władze dla utrymania spokoyności; lecz w d. 12. t. m. udało się znowu około sto osób na plac »*Puerto del Sol*«, i zaczęli wołać: »Precz z Ministrami! Niech żyie Riego!« Officer stoiący na straży przy bramie rozkazał wyruszyć żołnierzom i wezwał buntowników do oddalenia się, inaczey każe do nich strzelać. Pogrózka ta nie uczyniła początkowo skutku; spalono znowu dziennik: »Uniwersal«, a podtenczas z pośród tey kupy wystrzelono ku straży. Na rozkaz Officera otoczono spiskowych, i poymanych trzydziestu dwóch zaprowadzono do domu straży, Pomiędzy nimi iest także Podpułkownik, który w sukni cywilney kierował poruszeniami buntowników.«

»Officer na straży będący zdał sprawę o tym zdarzeniu; zapewniaią, iż na dwóch lub trzech osobach, które w każdym spisku w Madrycie, okazały się zawsze buntownikami pospólstwa, ma bydź wykonana kara dla przykładu. Tymczasem miasto podobne iest twierdzy oblężoney; na wszystkich stanowiskach są podwoione straże; załoga i milycyia stoią nieustannie pod bronią; Naczelnik polityczny miewa częste narady z Jenerałem Morillo i kilku Członkami Municypalności. Do Eskurialu, gdzie iest rodzina Królewska, wysłano kilku gońców.«

»Sewilla poszła za przykładem Kadyxu; w d. 30. Października spalono publicznie numer Dziennika: »Imparcial«, wykrywaiącego zabiegi rewolucyionistów, i w d. 2. Listopada zebrała się kupa ze 600 osób na wielkim placu przy odgłosie: »Niech żyie Riego! Niech żyie Konstytucyia!« wściekła ta kupa poszła hurmem ku Municypalnośei i podała członkom oneyże przedstawienie do Króla, zupełnie w tym sposobie i podług wzoru, iaki podali Kadyxeńscy rewolucyioniści; poczem dano ie mnóstwu osób do podpisu, które nie mogły odmówić przyzwolenia sweiego, i przedstawienie to posłano przez gońca do Madrytu.«

»Pod tenże sam czas wysłano gońców do Grenady, Malagi i innych miast z wezwaniem do mieszkańców onychże, aby poszli za ich przykładem, inaczey będą miani za nieprzyiaciół Oyczyzny.«

»Podobne zaburzenia zaszły także w Murcyi; rozkazy posłano przez Rząd do tamecznych urzędników nie ściągnęły żadney uwagi.«

»Sarragossa wystawiona podobnym roztерkom; stronnicy Riega podniesli znowu głowy; w d. 10. t. m. przeciągały miasto, różne kupy przy odgłosie: »Śmierć Moredziel Niech żyie Riego!« Głosowano także na adress do Króla, do czego atoli mało osób znacznych miało udział.«

»Dziénniki: »*Expectador*, *Echo de Podilla* i *Antorcha*« rozniecaią nieustannie ogień rozruchów. Zamilczamy o Regulatorze, ponieważ, że nie iest w iezyku Hiszpańskim wydawany, rzadko bywa czytany. Nie można nawet poiąć, iakim sposobem utrzymać się może ten dziénnik nie maiący nad 20 Prenumeratorów w Madrycie.«

»Rewolucyioniści mówią iawnie, iż ieżliby się im nie powiodło w Stolicy, ogłoszą niepodległość Narodu w Kadyxie, lub na wyspie Leonu.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Z Londynu z d. 23. Listopada. — Jeneralny Konsul nasz w Stambule doniosł Kompanii Lewantskiey, iż okręty powstańców Greckich obchodzą się przyzwoicie z okrętami Angielskiemi, które na morzu spotykaią. Tak więc nie zasługuią na postępowanie z niemi iako z rozbóynikami morskiemi.

Jeden z znakomitych kupców tuteyszych odebrał list z Tunis pod d. 20. Września donoszący, iż tam handel prawie zupełnie upadł. Dey kupił kilka starych okrętów różnych Narodów, i kazał ie przerobić na woienne. Pięć uzbraia przeciwko Grekom; lecz długi czas upłynie, nim będą mogły wypłynąć. Wszystkie dawnieysze iego okręty wraz z 2000 ludzi podczas burzy utonęły.

Francyia.

W d. 26. Listopada ukończyła Izba Deputowanych w taiemnym Wydziale rozprawy nad adressem do Króla. Rozprawy te ustały o godzinie wieczorem i przyięto ie 174 głosami przeciwko 88. Proiekt do adressu, który iak do prawdy podobna miał bydź dnia następuiącego podany Królowi przez Deputacyię i członki teyże mianowano zaraz przez losy. O godzinie 4 i trzech kwandransach na piątą odbywało się publicznie posiedzenie, na którem Minister Skarbu podał proiekt do ustawy względnie ostatecznego ukończenia dawnieyszych budżetów aż do 1820 włącznie. Tegoż samego dnia miał Minister ten odczytać budżet. P. Admirand z powodu słabości żądał uwolnienia. O. godzinie wpół do szóstey ukończono posiedzenie.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 27. Listopada przełożył Minister Skarbu namieniony budżet za rok 1822. Minister dzieli go w mówie swoiey na pięć wielkich rozdziałów: Długi Stanu i onych umorzenie; uposażenie Tronu i rodziny Królewskiey; dożywocia i pensyie różnego rodzaiu; Ministerstwa i koszta poboru podatków stałych i zarządu skarbowego. Ogólny pobór podany iest na 890,000,033 fr.; wydatek ogólny na 889,541,340 frank.; zatem pozostaie 458,693 franków. Sądzą, że ułożenie budżetu z roku 1821 przyniesie nadzwyżkę 30,000,000 frank. (Szczegóły tego wyrachowania nastąpią poźniey).

Kraków.

Z Krakowa d. 5. Grudnia. — Seym Rzeczypospolitey Krakowskiey z Artykułu X. Konstytucyi kraiowi temu przez Trzy Nayiaśnieysze proteguiące Mocarstwa nadaney, w roku 1821 przypadaiący, w skutku Uniwersału od Rządzącego Senatu pod d. 7. Listopada r. b. wydanego, zgromadził się w d. 3. Grudnia r. b.

Zagaienie Szymu poprzedziło nabożeństwo w kościele S. Anny, któremu obecni będąc wszyscy Członkowie Reprezentacyi Narodowey, po ukończeniu, udali się w zwyczayne mieysce obrad Seymowych, a z pomiędzy Delegowanych Senatorów JW. Felix Grodzicki Senator, zagaił Seym stosowną przemową, i odczytawszy Akt zwołuiący Seym przez Rządzący Senat wydany, zaprosił JWW. Reprezentantów do zaięcia mieysc.

Z porządku Statutem urządzaiącym Zgromadzenia polityczne wskazanego, przystąpiła Izba Prawodawcza do wyboru Marszałka Seymu. Z pomiędzy trzech Delegowanych Senatorów przez skutek sekretnego kreskowania JW. Felix Grodzicki Senator, iako naywięcey głosów maiący, obrany został Marszałkiem Seymu; wykonawszy przeto przysięgę, przystąpił do pełnienia obowiązków powierzoney dostoyności. Za dozwoleniem licznie zgromadzonym arbitrom wniyścia do Sali obrad Seymowych, JW. Marzałek zabrawszy głos złożył Izbie Prawodawczey podziękowanie za udział zaufania w powierzeniu dostoynego urzędu przewodniczenia obradom wolnego Narodu, a następnie przedstawił cel zgromadzenia i ważność obowiązków Członkom Reprezentacyi przez współobywateli powierzonych, poczem wezwał na Assessorów Seym z Gmin Mieyskich JW. Baltazara Trzcińskiego, Reprezentanta z Gminy II. miasta Krakowa, z Gmin Wieyskich JW. Józefa Hrabię Wodzickiego, Reprezentanta z Gminy okręgowey Kościelniki, a na Sekretarza Seymu JW. Leona Chwalibogowskiego, Reprezentanta z Gminy Okręgowey Jaworzno. Po wykonaniu przysięgi przez Assessorów i Sekretarza Seymu, JW. Marszałek ograniczaiąc czynności pierwszego posiedzenia Seymu do Artykułu 99 Statutu urządzaiącego Zgromadzenia polityczne, odroczył posiedzenie do dnia następuiącego oznaymuiąc Izbie Prawodawczey, iż na tem posiedzeniu dopełniony będzie obiór trzech Kommissyy Seymowych z Członków Reprezentacyią Narodową składaiących.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.